

accon■avm controlepraktijk b.v.

Transparantieverlag 2013

Voorwoord

Rondetafelgesprek met het Stichtingsbestuur van de accon■avm controlepraktijk

We leggen de lat hoog

Het nulmeting-onderzoek van de AFM naar de kwaliteit van de wettelijke controles bij kantoren met een Wta-vergunning heeft in 2013 veel stof doen opwaaien. Ook accon■avm kreeg te maken met de kritische bevindingen over het kwaliteitsstelsel. accon■avm heeft ingegrepen en een aantal drastische maatregelen genomen. In een rondetafelgesprek spreekt het bestuur van de stichting accon■avm controlepraktijk zich uit over de toekomst. Aan het woord komen de leden Jan Markink en Arnoud Aikema van de stichting accon■avm controlepraktijk en Peter Feijtel, als voorzitter van zowel de stichting accon■avm controlepraktijk als de Raad van Bestuur.

Naar aanleiding van het rapport komen vier belangrijke constatering naar voren. Als eerste noemt voorzitter Feijtel, het belang voor de stichting accon■avm controlepraktijk van de juiste tone at the top. 'Het hoogste bestuursorgaan, waarvan ik voorzitter mag zijn, zet zich actief in om veel zichtbaarder te zijn voor al onze geledingen. Zo houden we elk jaar diverse sessies met de stichting en de externe accountants. We proberen hierin de vertaalslag te maken van de wensen en eisen van het maatschappelijk verkeer, naar de rol van de accountant. We discussiëren bijvoorbeeld over onafhankelijkheid; hoe stelt de accountant zich op naar zijn cliënt met behoud van zijn onafhankelijkheid en het draagvlak in het maatschappelijk verkeer.' Die onafhankelijkheid van de accountant is het tweede speerpunt, en loopt dwars door alle vernieuwingen heen.

Het bestuur draagt actief uit zich bewust te zijn van de publieke functie van de accountants en deelt dit met allen die werkzaam zijn voor een van de disciplines van accon■avm. Lid van het Stichtingsbestuur Jan Markink: 'We hebben samen met de hele groep een flinke slag gemaakt. De AFM is kritisch en dat zit bij onze mensen nu goed tussen de oren.' Arnoud Aikema RA geeft een wat filosofischer beeld: 'Het zijn natuurlijk heel belangrijke onderwerpen, en ik pleit ervoor dat we er een werkwoord aan plakken: "laten zien". We hebben de boodschap van de AFM begrepen en moeten dat dus ook laten zien.'

Stelsel van kwaliteitsbeheersing

Als derde komt het stelsel van kwaliteitsbeheersing aan de orde. Feijtel vergelijkt dat stelsel graag met de luchtvaart. 'Zij hanteren vaste procedures en checklists voordat zij mogen opstijgen. Wij richten het stelsel zo in dat de accountants "de lucht in mogen". Alleen: zijn de procedures werkbaar? Kunnen onze mensen ermee overweg? Dat is een punt van aandacht. Wij investeren in trainingen, scholing en begeleiding om onze mensen in de lucht te houden. En, mocht het niet helemaal helder zijn, dan bieden we onze hulp aan.'

Markink benadrukt dat accon■avm offensief opereert. 'Er zijn natuurlijk verbeterpunten, en sommige zijn terecht. De lat bij de AFM ligt heel hoog, en wij hebben de ambitie minstens die lat te halen. Het stelsel van kwaliteitsbeheer druppelt nu door naar de samenstellpraktijk. Feitelijk is het heel eenvoudig, je roept onheil over jezelf af als je nu al die lat verlaagt. Dan kun je beter je vergunning teruggeven.'

Uitvoering van controles

De uitvoering van controles is het volgende speerpunt en van even groot belang als de andere. Feijtel: 'De AFM hamert op een risico-inschatting, en dat onderschrijven wij geheel. Niet het focussen op kleine dingen is van belang, de externe accountant dient een helicopterview te ontwikkelen. Daarbij is veel meer dan vroeger een top-downbenadering noodzakelijk. Daarom ondersteunen en helpen we onze accountants daar zo nodig mee. We kijken mee en geven aanwijzingen. Daarnaast vragen we externe partijen ons te ondersteunen bij interne reviews.'

acconavm staat voortdurend in contact met de AFM legt Feijtel uit. 'We sparren en laten hen vrijwillig meekijken met dossiers. Daarbij stellen we de wezenlijke vraag: "Is dit wat de AFM verwacht? Klopt onze visie?"' Het is verheugend dat acconavm veelal op een lijn zit met de AFM wat de visie en manier van aanpak betreft. Markink: 'Pas als wij de uitvoering van de controles foutloos doen, kun je de AFM om de oren slaan met hun eigen regelgeving. Want om eerlijk te zijn, de regels zijn soms ook nodeloos ingewikkeld.' Aikema valt in: 'De discussie over de rol van toezicht kan pas plaatsvinden als wij ons huiswerk op orde hebben. Op dit moment staan we als beroepsgroep op achterstand en dan moet je niet over de rol van de scheidsrechter praten.'

Markink geeft een kritische noot: 'De lat ligt hoog voor de Big 4 en voor de grote groep daar net onder, waar ook wij opereren. Maar bij klanten wordt daar weinig mee gedaan. Als wij geheel en al volgens de regels van het AFM werken, kan de klant zo maar een ander zoeken, die het minder nauw neemt met de regels. En dat voelt niet goed. Dan word je door de markt afgestraft.'

'Bij de relatie tussen acconavm en de AFM staat de zakelijkheid voorop', vindt Aikema. 'Maar we willen weten hoe we ervoor staan. Daarom is er regelmatig contact. Er komt natuurlijk een volgende controle, we weten niet wanneer, maar wel dat het gebeuren gaat. We hebben hetzelfde doel, maar wat goed is, wordt uiteindelijk toch door het maatschappelijk verkeer bepaald.'

In een viertal dossiers bleek de werking van het stelsel van kwaliteitsbeheer onvoldoende. Dit leidde bij acconavm tot indringende gesprekken met alle medewerkers in de controlepraktijk. Feijtel vertelt: 'De voornaamste vragen waren of ze het nog wel uitdagend vonden, en of ze de competentie bezaten. Door de nieuwe werkwijze, waarbij controle en advies gesplitst zijn, blijkt dat voor een aantal medewerkers de uitdaging verminderde. Sommigen zijn veel meer controleur en anderen voelen zich senang bij het adviseurschap. En je moet echt controleur willen zijn.'

Aikema vindt dat er sprake is van erkenning van het door de AFM verwoorde probleem binnen acconavm. 'We waren toch eerst boos en teleurgesteld. Die boosheid en teleurstelling zijn nuttig in het proces om het allemaal echt anders te kunnen doen. We hebben vervolgens volwassen gereageerd en meteen heel voortvarend een verbeterplan opgesteld en dat wordt nu ten uitvoer gebracht.'

Mkb-segment

acconavm is sterk vertegenwoordigd in het mkb-segment en bedient veel dga-bedrijven. Het valt Feijtel op dat er een tegenstrijdigheid zit in wat de ondernemer van zijn accountant verwacht en wat zich in de media afspeelt. 'De accountant is voortdurend – negatief – in het nieuws, terwijl uit onderzoek blijkt dat de mkb-ondernemer het meest vertrouwen heeft in diezelfde accountant als financiële dienstverlener. Dat bijt elkaar een beetje. We moeten niet blijven hangen in zaken die misschien al tien jaar oud zijn. Zo hobbel je van incident naar incident. Onze visie is uitgaan van

eigen kracht, blijven communiceren over wat we doen, en uitleggen wat we kunnen betekenen in het maatschappelijk verkeer.’

Volgens Markink mogen mkb-cliënten best kritischer zijn. ‘Ze zijn er niet zo mee bezig, alleen de grotere bedrijven zijn soms kritisch. ‘En’, zo benadrukt hij, ‘de financier in dit segment mag ook wel wat kritischer zijn.’

Vertrouwen herstellen

Feijtel: ‘We kunnen het vertrouwen herstellen door op de eerste plaats ons werk gewoon heel goed te doen. Dat is van het grootste belang. Daarnaast maakt de steeds veranderende wet- en regelgeving het soms lastig. Daarom is die communicatie zo belangrijk. Noem bijvoorbeeld dat bedrijven hun beloningen aan de top moeten gaan melden in jaarverslagen. Maar we zijn geen verlengstuk van de overheid, dan zou onze onafhankelijkheid echt in het gedrang komen. Ons werk moet aan de normen voldoen, aan wet- en regelgeving en naar de maatstaven van het maatschappelijk verkeer in orde zijn. En we hebben onszelf opgelegd om ons werk uitstekend uit te voeren. De wereld verandert snel, en de accountant is een ankerpunt hierin. We brengen zekerheid in het cijfermatige materiaal.’ En dat moet het vertrouwen geven in de onafhankelijkheid van de accountant.

‘Het maatschappelijk verkeer is als eerste onze klant, dat is de factor van betekenis.’ Aikema is hierin heel stellig: ‘En diezelfde maatschappelijk omgeving zou ons de inspiratie moeten geven om ons werk goed te doen en ons de bouwstenen aanreiken om relevante ontwikkelingen met een klant te bespreken.’

Markink meent dat de kwaliteit in eigen huis nu op orde is. ‘Iedereen heeft zich vereenzelvigd met het kwaliteitsstelsel. Na de zomer is het hele plan gerealiseerd en kunnen we ons focussen op het verder uitbreiden van onze diensten.’ Toch geeft hij de maatschappij ook een kleine waarschuwing mee: ‘De tendens in de maatschappij is’ zo legt Markink uit, ‘dat iedereen met het vingertje naar elkaar wijst. Daarom moet die lat zo hoog liggen, want er kan altijd iets fout gaan. Ook accountancy is mensenwerk. We mogen ons niet meer laten beïnvloeden door vervelende oprispingen uit het verleden. Tegelijkertijd moeten we onszelf een spiegel blijven voorhouden en de lat hoog houden.’

Commissie Publiek Belang

In de Code voor Accountantsorganisaties met een OOB-vergunning is een belangrijke rol weggelegd voor de Commissie Publiek Belang. Deze ziet toe op de borging van het maatschappelijk belang. acconavm heeft deze Commissie nog niet ingesteld. Feijtel legt uit waarom deze commissie ‘pas’ in 2014 ingesteld wordt. ‘We hebben deze commissie nog niet, omdat wij een andere structuur hebben. Veel collega’s hebben een partnerstructuur. acconavm is een netwerkorganisatie met een stichtingsbestuur. Het publieke belang is al geborgd in deze structuur. In de loop van 2014 zal vanuit het stichtingsbestuur, waarin het maatschappelijk verkeer nu al is geborgd, de Commissie worden samengesteld.

Of deze Commissie bijdraagt aan een groter vertrouwen van het maatschappelijk verkeer, blijft volgens Aikema nog even de vraag: ‘De instelling van deze Commissie kan ook een opmaat zijn naar een grotere verwachtingskloof. Want wat is nu precies de rol van deze Commissie, welk mandaat krijgt zij in de praktijk?’

Het is een retorische vraag. Aikema geeft zelf het antwoord: 'Als we niet goed oppassen, wordt dit een commissie die juist bijdraagt aan een wellicht nodeloze complexiteit en dat kan eerder leiden tot inadequaat toezicht.'

Naar te toekomst

De enorm snelle IT-ontwikkelingen hebben ook invloed op de rol van de accountant. Digitaliseren en slimme data-ontwikkelingen maken het mogelijk om met de spreekwoordelijk druk op de knop, de juiste data te analyseren. In de toekomst wordt de rol van de accountant dan ook veel breder voorzien Feijtel. 'Niet alleen de cijfers van het verleden zijn van belang, maar ook de toekomstige cijfers. Allerlei datastromen moeten gecertificeerd gaan worden. Dat is de toekomst van ons: certificeren van cijfers en data.' Markink ziet een transitie van cijferfabriek naar een adviesorganisatie. 'En dat vraagt veel van onze mensen. Maar dan in twee heel aparte organisaties die misschien aan de top nog enige verbintenis hebben, maar verder geheel zijn opgesplitst.'

acconavm is actief in de consultatierondes van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), de medewerkers publiceren veel en roeren zich in debatten. Dat is volgens Aikema een opmaat naar de toekomst. 'Als acconavm een duidelijke visie heeft op de toekomstige wet- en regelgeving, dan kunnen we nut en noodzaak benoemen. Misschien voorkomt dat het doorschieten ervan.' Zo vindt hij de ViO feitelijk een overbodige verordening. 'De ViO gaat over de onafhankelijkheid van de accountant, maar dat zou toch glashelder moeten zijn op basis van de VGBA? Daar zou je toch geen extra regels voor nodig moeten hebben? Het lijkt zo logisch dat je geen geschenken mag aannemen? En dat je na zeven jaar misschien een te vertrouwelijke band met je relatie krijgt, en daarom moet wisselen, is toch ook vanzelfsprekend? Het gaat uiteindelijk altijd om de objectiviteit van de accountant.'

Voor de langere termijn voorziet Aikema een grotere rol voor de accountant richting het maatschappelijk verkeer. 'Accountants moeten een mening hebben over de gevolgen van bijvoorbeeld big-data voor de controlepraktijk. De maatschappij wordt steeds complexer en van de mkb-accountant mag verwacht worden dat hij relevante ontwikkelingen met zijn klant bespreekt. De kwaliteit van ons werk wordt mede gevormd door onze kennis van de branche en de kennis van de onderneming.' Aikema pleit voor de natuurlijke adviesfunctie van de mkb-accountant. 'Die zijn we de afgelopen tijd een beetje kwijtgeraakt. We zijn goed ingevoerd in de branches, de ondernemingen en voor ondernemers relevante maatschappelijke ontwikkelingen. Wij kunnen en moeten de klanten wijzen op de risico's en invloeden van buitenaf, zonder onze objectiviteit in gevaar te brengen.'. Naast het voldoen aan wet- en regelgeving en de impact van bijvoorbeeld het gebruik van databestanden met klantgegevens - noem de Wet Bescherming Persoonsgegevens – wil een ondernemer zijn risico's kennen en adequaat beheersen. We kunnen de ondernemer daarbij een heel eind op weg helpen. Niet door mogelijke problemen op te lossen, maar vaak wel door een oplossingsrichting op basis van onze kennis en ervaring aan te geven. En dat maakt ons vak mede zo mooi.'

Inhoud

Voorwoord	
I. Inleiding	1
II. Onze kernwaarden	2
III. Juridische en organisatorische structuur	4
IV. Bestuurs- en beheersstructuur	7
V. Stelsel van kwaliteitsbeheersing	9
VI. Naleven van onafhankelijkheidsvoorschriften	20
VII. Onderhouden van vaktechnische kennis	21
VIII. Kwantitatieve gegevens	22
IX. Grondslag voor beloning externe accountants	23
X. Verklaring beleidsbepalers	24

I. Inleiding

Dit transparantieverlag geeft inzicht in de structuur en de kwaliteitsontwikkeling van de accountantsorganisatie controlepraktijk b.v.

acconavm controlepraktijk b.v. heeft in het kader van de Wet Toezicht Accountantsorganisaties (Wta) een vergunning verkregen voor het verrichten van wettelijke controles met betrekking tot Organisaties van Openbaar Belang (OOB).

In september 2012 heeft acconavm controlepraktijk b.v. het Convenant Code Accountantsorganisaties ondertekend. De accountantsorganisatie van acconavm heeft zich hiermee verbonden de Code voor Accountantsorganisaties met een OOB-vergunning te implementeren en na te leven. Een deel van de principes en bepalingen, zoals opgenomen in deze Code zijn nog niet geïmplementeerd. Het inrichten en invoeren van deze maatregelen vereisen een langere periode. De principes en bepalingen in de Code die al geïmplementeerd zijn, rapporteren we in dit transparantieverlag. De inrichting van de commissie Publiek Belang en de formalisering van onze gedragscode zijn in 2014 belangrijke aandachtspunten.

In hoofdstuk II gaan we nader in op onze kernwaarden. Dit doen we op basis van de bepalingen in artikel 30 van het Besluit toezicht accountantsorganisaties en de reeds ingevoerde principes van de Code voor Accountantsorganisaties met een OOB-vergunning. Naar aanleiding van de AFM-rapportages heeft een strategische heroriëntering binnen de controlepraktijk plaatsgevonden, waarbij kwaliteit centraal staat. Ook dit belangrijke thema is terug te vinden in hoofdstuk II.

In hoofdstuk III gaan we in op de juridische en organisatorische structuur van acconavm controlepraktijk b.v. en de organisatiestructuur van de netwerkorganisatie acconavm adviseurs en accountants.

In de hoofdstukken IV tot en met VII staat de toelichting op de beheersingsstructuur en het stelsel van kwaliteitsbeleid en kwaliteitsontwikkeling. De uitkomsten van het AFM-onderzoek bij acconavm controlepraktijk b.v. hebben een ingrijpende impact gehad op onze accountantsorganisatie. We hebben veel maatregelen en acties ondernomen en deze vormen een belangrijk onderdeel van dit transparantieverlag. De onderwerpen komen in meerdere hoofdstukken aan de orde.

De hoofdstukken VIII en IX gaan nader in op de omzetgegevens van het netwerk en de grondslag voor de beloning van de externe accountants.

De verklaring van beleidsbepalers is opgenomen in hoofdstuk X.

II. Onze kernwaarden

1. Kwaliteit

Het bestuur van acconavm staat voor een cultuur waarin kwaliteitsgericht denken en handelen voorop staat. Deze visie is verankerd in het strategisch kwaliteitsbeleid en nader uitgewerkt in het vaktechnische beleid, commerciële beleid, automatiseringsbeleid, personeelsbeleid en communicatiebeleid van onze organisatie.

Cultuur kan niet uitsluitend door richtlijnen worden gevormd; wel zijn er belangrijke richtsnoeren voor medewerkers om deze cultuur en de hierop gebaseerde professionele houding te realiseren en in stand te houden. Deze richtlijnen zijn vastgelegd in ons Basis Kwaliteitshandboek.

Het bestuur draagt deze visie op kwaliteit actief uit in al haar interne en externe uitingen, en zet zich in voor naleving van de fundamentele beginselen voor accountants die een belangrijke basis vormen voor de kwaliteit op alle niveaus van de organisatie.

Bij de afweging van diverse belangen prevaleert het algemeen belang van de uitingen van de accountant boven het commerciële belang van onze accountantsorganisatie en onze netwerkorganisaties.

De uitkomsten van het AFM-onderzoek bij acconavm controlepraktijk b.v. vormden voor de (mede)beleidsbepalers het startpunt voor een strategische heroriëntering. In meerdere sessies van de RvB, het bestuur van de stichting acconavm controlepraktijk en disciplinedirecteur is diepgaand over dit onderwerp gediscussieerd. Hierbij is ook externe deskundigheid ingeschakeld. Op basis van dit intensieve traject hebben de beleidsbepalers geconcludeerd dat voor het terugwinnen van het vertrouwen van het maatschappelijke verkeer in de accountant robuuste kwaliteit bij de uitvoering van assurance-opdrachten allesbepalend is. acconavm controlepraktijk b.v. heeft de ambitie uitgesproken hieraan haar bijdrage te leveren en de verantwoordelijkheden op zich te nemen. Deze strategische visie is neergelegd in de Nota strategie controlepraktijk 2014-2016.

De beleidsbepalers zijn zich ervan bewust dat voor het slagen van deze strategie van groot belang is dat the tone at the top - kwaliteitsgericht denken en handelen voorop stellen - in alle geledingen van de controlepraktijk wordt gevoeld, zichtbaar is en gedragen wordt. Ook daarom participeren leden van de RvB en het stichtingsbestuur controlepraktijk onder meer periodiek in het controlepraktijk-overleg. In dit overleg hebben zij in 2013 met de externe accountants van gedachten gewisseld over het AFM-rapport, kwaliteit, the tone at the top en ambities.

2. Fundamentele beginselen

Het bestuur ondersteunt de fundamentele beginselen voor accountants en stimuleert een cultuur van dialoog en transparantie voor deze belangrijke uitgangspunten voor kwaliteit. De basisprincipes integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, betrouwbaarheid en professionaliteit zijn dan ook verankerd en toegelicht in het Basis Kwaliteitshandboek. Ze zijn van toepassing op iedere medewerker van de acconavm netwerkorganisatie.

Onze organisatie conformeert zich aan de onafhankelijkheidsvoorschriften in wet- en regelgeving. Onlangs zijn ze verder aangescherpt door de invoering van de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten. Het bestuur hecht grote waarde aan onafhankelijkheid en heeft deze voorschriften opgenomen in het Basis Kwaliteitshandboek. Iedere medewerker van de acconavm netwerkorganisatie is in beginsel onafhankelijk van zijn opdrachtgever of andere belanghebbenden. Dit betekent dat tussen medewerkers en belanghebbenden geen relatie of verbintenis bestaat die bij een redelijk denkende derde de indruk kan wekken dat de objectieve en onafhankelijke oordeelsvorming in gevaar zou kunnen komen. We hanteren dan ook strikte normen bij het aanvaarden van een (neven-)functie door een medewerker van de acconavm netwerkorganisatie.

3. Cliënten

Integer handelen vormt niet alleen een basisprincipe dat wij eisen van onze medewerkers. Ook van onze cliënten verwachten wij dat zij integer zijn. Voordat we een cliëntrelatie aangaan, voeren we een integriteitonderzoek uit op basis van een aantal voorgeschreven aspecten en een vaste acceptatieprocedure. Bij bestaande cliënten worden ontwikkelingen in de integriteit gemonitord en indien vereist de cliëntrelatie beëindigd.

4. Risico's

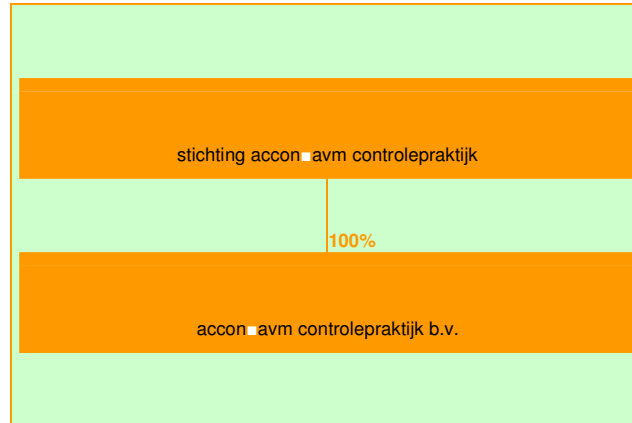
Het bestuur ziet het behoud van onze goede reputatie als cruciaal voor onze organisatie. Dienstverlening die niet voldoet aan de kwaliteitsverwachtingen van het maatschappelijk verkeer en onze cliënten en/of niet in overeenstemming is met de wet- en regelgeving kan een bedreiging vormen voor onze reputatie.

De belangrijkste waarborg hiertegen zijn onze professioneel-kritische medewerkers. Het behoud en de werving van getalenteerde en gemotiveerde medewerkers is een belangrijke succesfactor voor onze organisatie en is een speerpunt in ons HR-beleid. Onze kwaliteitsmaatregelen waarborgen de naleving van wet- en regelgeving, onze fundamentele beginselen en onafhankelijkheid. Ook door negatief gedrag van een cliënt kan onze goede naam onder druk komen te staan. Door onze cliëntacceptatie- en continuatieprocedure beheersen wij dit risico in voldoende mate.

III. Juridische en organisatorische structuur

1. Juridische structuur

accon■avm controlepraktijk b.v. is een 100% dochteronderneming van de stichting accon■avm controlepraktijk. Beide zijn statutair gevestigd te Arnhem.

2. Organisatorische structuur

Het bestuur van de stichting accon■avm controlepraktijk houdt toezicht op de activiteiten in accon■avm controlepraktijk b.v. en bestaat uit drie leden. Twee leden, de heer J. Markink en de heer drs. A.J. Aikema RA zijn tevens lid van het bestuur van het netwerkonderdeel stichting accon■avm, waarbij de heer Markink voorzitter is van het bestuur van de stichting accon■avm. Het derde lid van de stichting accon■avm controlepraktijk, de heer drs. P.B.J. Feijtel RA, vervult tevens de rol van statutair bestuurder van de besloten vennootschap accon■avm controlepraktijk b.v. en is voorzitter van de Raad van Bestuur. Het bestuur van de stichting accon■avm vergadert eens per kwartaal.

De heer F. Koster RA is discipline directeur controlepraktijk. Hij is verantwoordelijk voor de aansturing van de accountantsorganisatie. De accountantsorganisatie heeft geen personeel in dienst, maar leent deze in van andere vennootschappen die tot het netwerk behoren. De externe accountants zijn allen verbonden aan, of werkzaam bij een tot het netwerk behorende accountantsdiscipline. De onafhankelijkheid van de bij de netwerkorganisaties werkzame personen is gewaarborgd door het stelsel van interne regels en procedures.

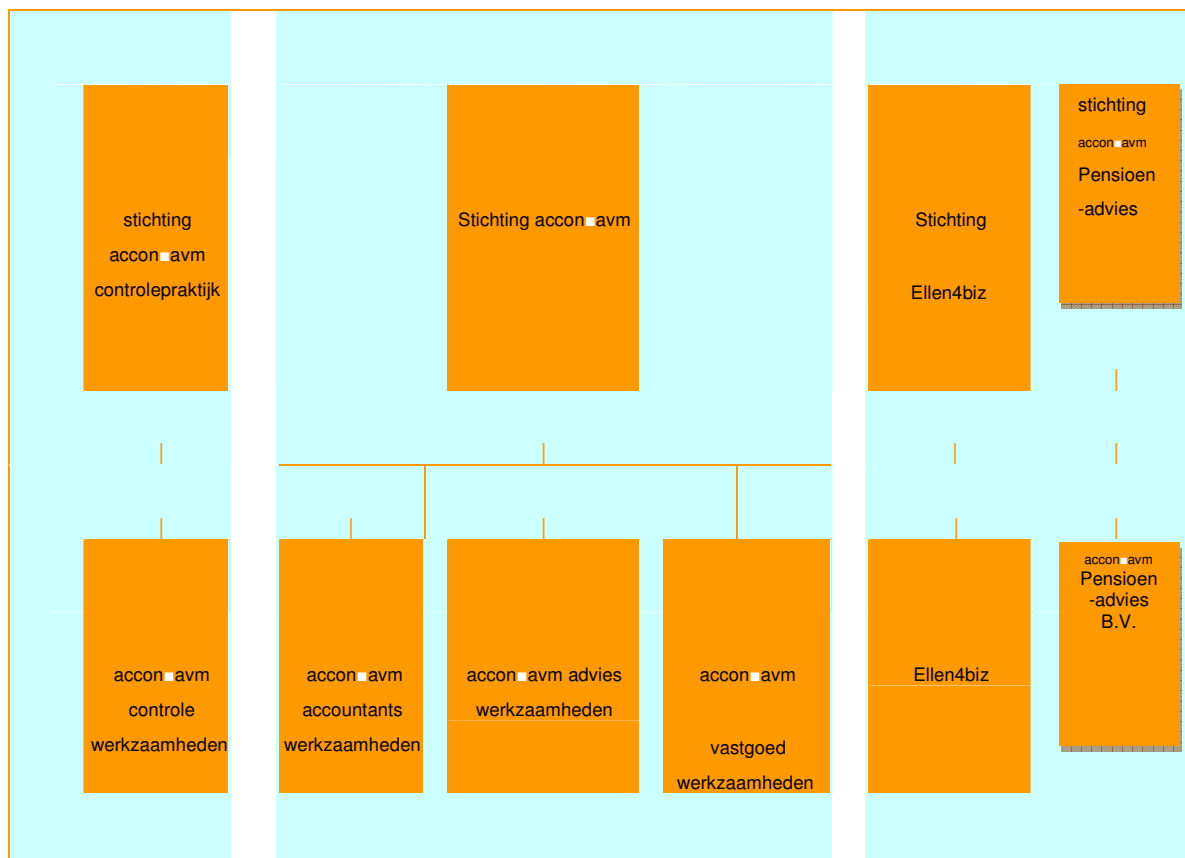
3. Netwerkorganisatie

De stichting acconavm controle praktijk en de besloten vennootschap acconavm controlepraktijk b.v. maken deel uit van het netwerk acconavm adviseurs en accountants.

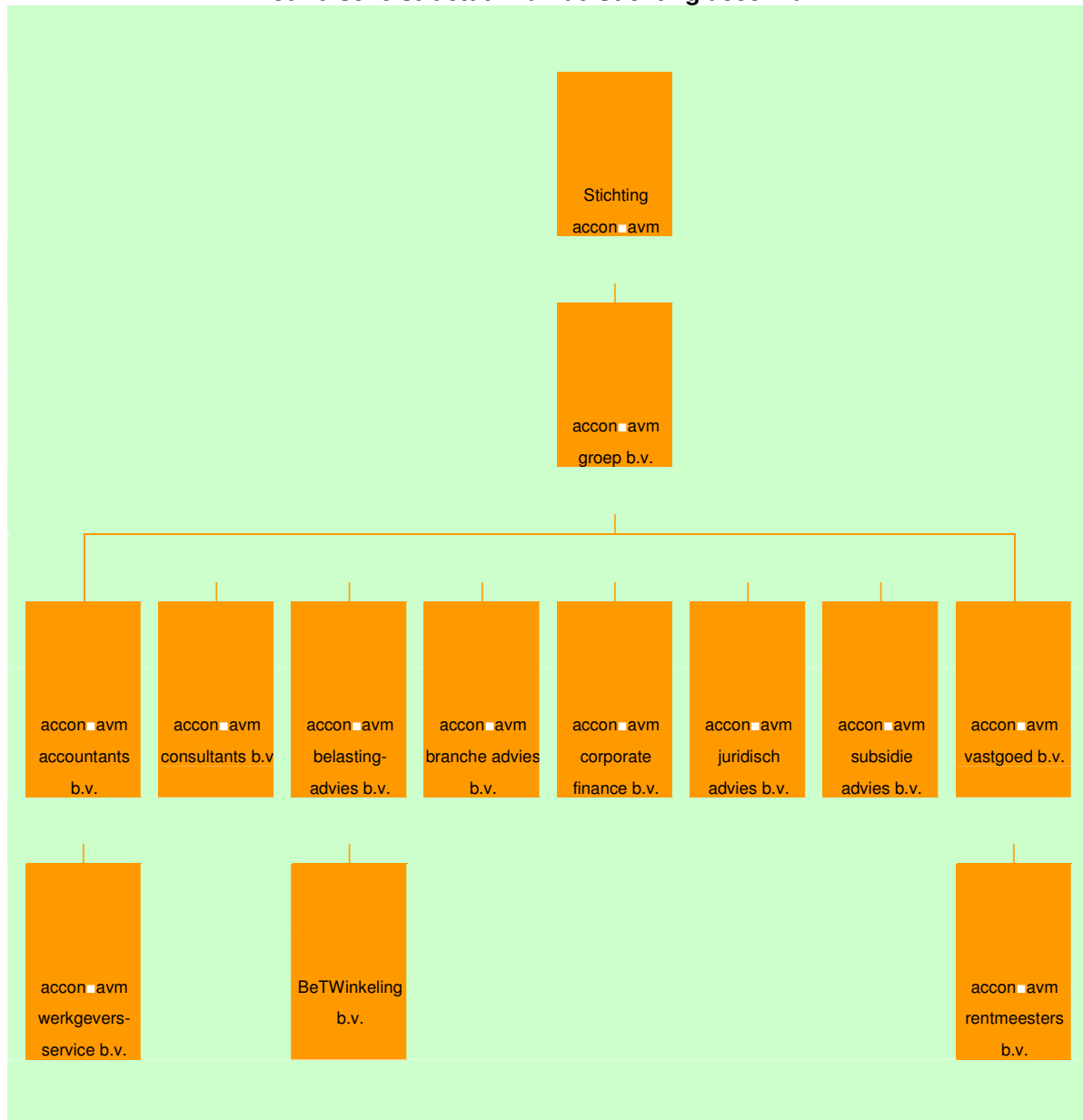
Het netwerk omvat een aantal clusters dat juridisch strikt gescheiden is. Bij alle clusters is sprake van een stichting als groepshoofd. De stichtingsbesturen opereren geheel onafhankelijk van elkaar.

Alle aan het netwerk verstrekte assurance-opdrachten, waaronder de wettelijke controle van een verantwoording, worden aanvaard en uitgevoerd door acconavm controlepraktijk b.v.. Alle overige werkzaamheden worden aanvaard en uitgevoerd door andere netwerkonderdelen. In 2013 is in het kader van de structurering van de pensioenadvies-activiteiten in het netwerk de stichting acconavm pensioenadvies opgericht. Zij is enig aandeelhouder in acconavm pensioenadvies b.v. waarin de activiteiten plaatsvinden.

4. Organisationschema netwerkorganisatie acconavm adviseurs en accountants

Juridische structuur van de Stichting accon ■ avm

5. Overzicht van de vestigingen van het accon ■ avm netwerk

Voor een actueel overzicht van de vestigingen van het accon ■ avm netwerk verwijzen we naar de website www.acconavm.nl.

6. Internationaal samenwerkingsverband

Het accon ■ avm netwerk maakt sinds de beëindiging van het SRA-lidmaatschap per 1 september 2013 geen deel meer uit van een internationaal samenwerkingsverband. Tot deze datum was het netwerk aangesloten bij het INAA.

IV. Bestuurs- en beheersstructuur

1. De netwerkorganisatie acconavm adviseurs en accountants

De netwerkorganisatie acconavm adviseurs en accountants wordt aangestuurd door een Raad van Bestuur (RvB) bestaande drie personen: de heer drs. P.B.J. Feijtel RA (voorzitter), de heer Mr. M.J.G. Wijers FB en de heer G.H. Delger RA. De Raad van Bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de netwerkorganisatie acconavm adviseurs en accountants.

Het beheer van de netwerkorganisatie kenmerkt zich door een verdeling van taken en bevoegdheden over twee bestuurslijnen, te weten: de operationele aansturing en de functionele besturing.

Voor de operationele besturing is de organisatie opgedeeld in zeven regio's die elk aangestuurd worden door een regiodirecteur. Deze regiodirecteuren geven leiding aan de dagelijkse gang van zaken in hun regio en vormen samen met de RvB het Management Team. Zij bespreken de beleidsmaatregelen en nemen de besluiten. De regiodirecteuren voeren het vastgestelde beleid uit en zijn geen medebeleidsbepalers in de zin van de Wta.

Voor de functionele besturing maakt de netwerkorganisatie acconavm gebruik van een disciplinestructuur bestaande uit de disciplines samenstelpraktijk, controlepraktijk, belastingadvies, pensioenadvies, corporate finance, juridisch advies en werkgeversservices. Iedere discipline wordt aangestuurd door een discipline directeur. Deze is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, implementatie en bewaking van de vakinhoudelijke en procedurele organisatie van zijn discipline. De discipline directeuren leggen verantwoordelijkheid af aan de RvB en periodiek aan de besturen van de stichtingen.

De discipline directeur van acconavm controlepraktijk b.v. is eindverantwoordelijk voor de vaktechnische en organisatorische uitvoering van alle assurance-opdrachten waaronder de wettelijke controles. De directeur controlepraktijk heeft een deel van zijn uitvoeringstaken gedelegeerd aan vier regioverantwoordelijken, externe accountants die ieder op geografische basis een deel van de controlepraktijk met bijbehorende externe accountants beheren.

Het bestuur van de stichting acconavm controlepraktijk houdt toezicht op de activiteiten in acconavm controlepraktijk b.v..

De acceptatie en uitvoering van opdrachten vindt bij alle disciplines plaats binnen de voorschriften zoals opgenomen in het Basis Kwaliteitshandboek. De voorschriften hebben onder meer betrekking op alle uitvoeringselementen waaraan in het kader van de regelgeving voor accountantsorganisaties en accountantskantoren moet worden voldaan.

In het Basis Kwaliteitshandboek zijn ook algemeen geldende bepalingen opgenomen die de integere bedrijfsvoering en onafhankelijkheid van het acconavm netwerk en de bij haar werkzame of aan haar verbonden personen moeten waarborgen.

De compliance officer ziet toe op het naleven van de regelgeving en rapporteert zijn bevindingen aan de voorzitter van de Raad van Bestuur. Periodiek brengt hij verslag uit aan de besturen van de stichtingen. De compliance officer functioneert als onafhankelijkheidsfunctionaris voor de gehele acconavm organisatie. Maandelijks vindt overleg plaats tussen voorzitter Raad van Bestuur, directeur controlepraktijk, directeur samenstelpraktijk, manager kwaliteitsvoorbereiding en compliance officer.

2. Beleidsbepalers en medebeleidsbepalers

De Raad van Bestuur is beleidsbepaler in de zin van de Wta.

Het bestuur van de stichting acconavm controlepraktijk is medebeleidsbepalend.

De disciplinedirecteur van acconavm controlepraktijk b.v. is medebeleidsbepalend. De vier regioverantwoordelijken zijn op basis van de kaders in het herijkingstraject niet meer medebeleidsbepalend. Zij hebben wel een belangrijke rol in de uitvoering van het vastgestelde beleid.

V. Stelsel van kwaliteitsbeheersing

1. Beschrijving van het kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid van acconavm controlepraktijk b.v. en het acconavm netwerk is de kern van de organisatie. De doelen van het kwaliteitsbeleid zijn:

- het voldoen aan wet- en regelgeving;
- het beheersen van significante en materiële risico's;
- het voldoen aan de zorgplicht in het kader van de legitieme verwachtingen van opdrachtgevers, medewerkers en het maatschappelijk verkeer.

Binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing maken we onderscheid tussen de bevordering van de kwaliteit en de bewaking van de kwaliteit. De organisatie ziet het als haar wezenlijke taak om een continue verbetering van de kwaliteit van zowel haar organisatie als haar medewerkers te bevorderen. Daarbij is de organisatie zich ervan bewust dat beschrijving van de processen en normen van groot belang is voor een duidelijke afstemming en communicatie met haar medewerkers. Ook realiseren we ons terdege dat bewaking van een goede en regelconforme uitvoering van de werkzaamheden nodig is.

Voor de vormgeving van een belangrijk deel van dit proces zijn handboeken opgesteld. Het Basis Kwaliteitshandboek geldt voor alle onderdelen van de organisatie. Het Discplinehandboek Controlepraktijk heeft betrekking op de specifieke werkzaamheden in het kader van assurance-opdrachten. Het Discplinehandboek Samenstelpraktijk behandelt de specifieke kaders bij het aanvaarden en uitvoeren van non-assurance-opdrachten.

2. Stelsel van kwaliteitsbeheersing

Om de kwaliteit te bevorderen is intern een stelsel van kwaliteitsbeheersing opgesteld. Het stelsel is verwoord in het Basis Kwaliteitshandboek. Het stelsel omvat onder meer procedures met betrekking tot:

- inrichting van de compliance functie;
- onze kernwaarden en beroepseisen gericht op de fundamentele beginselen voor accountants;
- opdrachtaanvaarding, -voortzetting en -beëindiging;
- stelsel van interne opleiding en begeleiding van werknemers;
- uitvoeren van opdrachten en de opdrachtgericht kwaliteitsbeoordeling;
- bewaken van kwaliteitsmaatregelen;
- klachten, claims, fraude, schendingen en tuchtzaken.

Al deze maatregelen worden periodiek beoordeeld op relevantie en overeenstemming met geldende wet- en regelgeving.

3. Bewaken van het stelsel

De zorgplicht die rust op het acconavm netwerk betreft ook het inrichten en bewaken van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Dit houdt onder meer in dat acconavm de verwachting ten aanzien van de kwalitatieve hoogwaardige dienstverlening borgt. Al haar tekeningsbevoegde accountants voldoen aan de interne en externe normen, zoals opgenomen in Wet- en regelgeving en de normen van de beroepsorganisatie NBA.

Die borging begint al bij de selectieprocedure voor tekeningsbevoegde accountants: naast het voldoen aan de opleidingseisen wordt vastgesteld of hij of zij beschikt over voldoende vaardigheden om zijn vaktechnische kennis praktisch toe te passen. Ook worden zij jaarlijks beoordeeld aan de hand van vereiste permanente educatie (PE-)punten.

Om de praktische vaardigheden te toetsen, wordt in de accountantsorganisatie jaarlijks per externe accountant een review gehouden op de uitvoering van een of meerdere assurance-opdrachten waaronder minimaal een controleopdracht. Mochten signalen daartoe aanleiding geven, dan overlegt de discipline directeur met de compliance officer of er aanvullend incidenteel dossieronderzoek moet plaatsvinden.

Voor de benoeming tot externe accountant gelden extra vereisten ten aanzien van aantoonbare werkervaring inzake controleopdrachten.

4. Onafhankelijkheid

Voor acconavm adviseurs en accountants is onafhankelijkheid de essentie van de maatschappelijke functie van de accountant. De regels op het gebied van onafhankelijkheid gelden niet alleen voor accountants, maar voor allen die binnen het netwerk werkzaam zijn. Jaarlijks vindt toetsing van de integriteit en de onafhankelijkheid van alle medewerkers plaats door middel van een verplichte onafhankelijkheidsuitvraag.

5. Integere en beheerste bedrijfsvoering

Kwaliteit en integriteit zijn in de organisatie ingebed in de werkprocessen, procedures en richtlijnen. Deze interne voorschriften staan in het Basis Kwaliteitshandboek en gelden voor alle disciplines. In het Disciplinehandboek Controlepraktijk zijn specifieke regels voor de controlepraktijk toegevoegd. Interne meldprocedures, waaronder een klokkenluidersregeling, vergemakkelijken de communicatie over non-compliance en dragen bij aan de gewenste bedrijfscultuur.

6. Cliënt- en opdrachtacceptatie

De marketing binnen de acconavm netwerkorganisatie is erop gericht cliënten aan te nemen die passen binnen de door het netwerk gestelde de integriteitsnormen van het netwerkten aanzien van integriteit. Daarnaast is van belang dat de discipline directeur van mening is dat wij over voldoende mate van deskundigheid beschikken om de opdracht uit te voeren.

acconavm gaat uit van de persoonlijke verantwoordelijkheid van de accountants bij de beoordeling van de potentiële opdrachtgevers. De discipline directeurs hebben richtlijnen opgesteld voor groepen potentiële opdrachtgevers die sowieso niet geaccepteerd worden en voor groepen waarvoor eerst overleg met de discipline directeur moet plaatsvinden.

7. Controleaanpak en dossiervorming

acconavm controlepraktijk b.v. hanteert een op risicoanalyse gebaseerde controleaanpak. Dit betekent dat de controlewerkzaamheden toegespitst worden op jaarrekeningposten, waarbij het risico op mogelijke onjuistheden van materieel belang hoger wordt geschat.

De dossiervorming van controleopdrachten gebeurt met het digitale dossier waarin deze controleaanpak per fase nader is uitgewerkt. In dit accountantsdossier verantwoordt de externe accountant zich voor de uitvoering van zijn werkzaamheden. De interne voorschriften bepalen welke informatie en documentatie het dossier in elk geval moet bevatten. De inhoud van het dossier is belangrijk voor de beoordeling van de uitgevoerde werkzaamheden. Het digitale dossier bevindt zich in een beveiligde omgeving. Toegang tot het dossier is alleen mogelijk voor de leden van het opdrachtteam die individueel geautoriseerd zijn door de externe accountant.

Voor de controleopdrachten geldt dat het dossier uiterlijk twee maanden na datum van de verklaring moet worden afgesloten. Binnen acconavm controlepraktijk b.v. geldt dat het digitale dossier en indien van toepassing ook het fysieke dossier binnen die twee maanden bij compliance moeten zijn ingeleverd. In 2013 is bij elf wettelijke controleopdrachten de termijn overschreden, dit is te herleiden tot een beperkt aantal accountants. Zij zijn nogmaals gewezen op het belang van deze procedure en dringend verzocht zorg te dragen voor het naleven ervan.

8. Inzet tweede accountant

Iedere wettelijke controleopdracht met een hoog risicoprofiel wordt behandeld door twee accountants, waarbij de externe accountant de primaire verantwoordelijkheid draagt en de controleverklaring ondertekent. De tweede accountant maakt onderdeel uit van het controleteam. De mate van risico-inschatting wordt getoetst door de discipline directeur controlepraktijk die zo nodig de externe accountant adviseert over bijstelling.

9. Compliance officer

acconavm adviseurs en accountants heeft voor de discipline samenstelpraktijk en controlepraktijk een compliance officer aangesteld. Deze houdt toezicht op het naleven van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Daarnaast is de compliance officer een belangrijk aanspreekpunt voor de dagelijkse beleidsbepalers, voor de AFM en andere externe toezichthouders. Verder vervult hij de rol van onafhankelijkheidsfunctionaris en vertrouwenspersoon.

De compliance officer is rechtstreeks verantwoording verschuldigd aan de voorzitter van de RvB, hij rapporteert maandelijks zijn bevindingen. Aan de hand van de rapportage vindt maandelijks overleg plaats tussen de voorzitter RvB, de disciplinedirecteur en de compliance officer.

10. Kenniscentrum Accountancy Controlepraktijk

Het Kenniscentrum accountancy Controlepraktijk (KCA CP) ondersteunt de medewerkers in de assurancepraktijk door vaktechnische ondersteuning. Tot de taken van KCA CP behoren onder meer het onderhoud van de digitale dossierapplicatie, het informeren over actuele wijzigingen in wet- en regelgeving, inhoudelijke invulling van het opleidingsplan en vaktechnische consultaties. In een aantal situaties is verplichte consultatie vooraf van KCA CP voorgeschreven. Dit geldt bijvoorbeeld wanneer het team het voornemen heeft een verklaring met een verplichte paragraaf ter benadrukking

van onzekerheid omtrent de continuïteit af te geven, bij een derivaat en aanwijzingen voor een materiële bijzondere waardevermindering.

In 2013 zijn er 144 (2012: 112) formele consultaties aan KCA-CP voorgelegd, waarvan 103 inzake wettelijke controleopdrachten. Hiervan hadden 45 betrekking op derivaten en negen op situaties met onzekerheid over de continuïteit. Als de vereiste deskundigheid voor de behandeling van een complex vraagstuk niet intern beschikbaar is, schakelt KCA CP een externe deskundige in.

11. Evaluatie van het systeem van kwaliteitsbeheersing

Binnen het acconavm netwerk borgen we het stelsel van kwaliteitsbeheersing door het continu te monitoren en de bevindingen te evalueren en corrigerende maatregelen te treffen. De bevindingen en maatregelen worden vastgelegd in het maandelijks compliance rapport, dat de compliance officer aan de voorzitter van de RvB uitbrengt.

De bevindingen in de maandrapportages van het eerste maanden in 2013 over het stelsel van kwaliteitsbeheersing zijn verwerkt in het plan van aanpak. Dit naar aanleiding van de bevindingen uit het AFM onderzoek. Het heeft onder meer geleid tot het invoeren van het aangescherpte kwaliteitsstelsel per 1 juni 2013. In de maandrapportages wordt vanaf de tweede helft 2013 periodiek de status van de implementatie van het plan van aanpak gerapporteerd. Belangrijke bevindingen en maatregelen bij onderwerpen van de compliance-rapporten zijn toegelicht in andere onderdelen van het transparantieverslag.

12. Opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling

Een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (OKB) is op basis van de wet voorgeschreven voor alle controleopdrachten bij organisaties van openbaar belang (OOB's). Het acconavm netwerk heeft ervoor gekozen daarnaast instructies op te stellen op grond waarvan ook andere jaarrekeningcontroleopdrachten in aanmerking komen voor een opdrachtgerichte kwaliteitsbewaking.

Voor de opdrachten bij de controlepraktijk wijst de discipline directeur controlepraktijk opdrachten aan, de RvB heeft daarvoor criteria bepaald. Opdrachten die op basis hiervan aangewezen kunnen worden voor OKB zijn onder meer controleopdrachten die voor het eerst onder verantwoordelijkheid van acconavm controlepraktijk b.v. worden uitgevoerd. Ook opdrachten met een hoog risico, opdrachten waarbij gebruik wordt gemaakt van werkzaamheden van andere accountants en opdrachten met een meer dan normale maatschappelijke aandacht vallen hieronder. Voor wettelijke controleopdrachten boekjaar 2013 zijn aanvullend alle groepshoofden aangewezen voor OKB. De compliance officer heeft een adviserende rol bij het aanwijzen van opdrachten waarop een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling van toepassing is.

De accountant die de OKB uitvoert, maakt geen deel uit van het controleteam en wordt aangewezen door de discipline directeur controlepraktijk in overleg met compliance. Het team van OKB-accountants bestaat uit externe accountants werkzaam bij acconavm controlepraktijk b.v. en accountants van een externe deskundige partij. Een OKB vindt plaats vóór afgifte van de verklaring. Als geconstateerd wordt dat het dossier op onderdelen verbetering behoeft, dan worden deze verbeteringen voor afgifte van de verklaring doorgevoerd.

Op basis van evaluatie van de OKB-procedure is deze voor jaarrekeningen boekjaar 2013 aangepast. In afstemming tussen compliance en disciplinedirecteur controlepraktijk zijn nagenoeg alle geselecteerde opdrachten verplicht aangewezen voor dynamische OKB.

Daarnaast is de procedure op belangrijke onderdelen aangepast om een uniforme aanpak, uitvoering en rapportage te verkrijgen. Om meer focus en diepgang te krijgen in de kritische aspecten van de opdracht is een nieuwe vragentool ingevoerd.

Met betrekking tot jaarrekeningen boekjaar 2012 is op 19% van de wettelijke en vrijwillige controleopdrachten een OKB uitgevoerd. Voor jaarrekeningen boekjaar 2013 geldt dat 35% van de wettelijke en vrijwillige controleopdrachten zijn aangewezen voor OKB.

Uit evaluatie van de OKB-rapporten jaarrekeningen boekjaar 2012 blijkt dat bij een deel van de opdrachten naar aanleiding van de OKB-bevindingen voor belangrijke posten in de jaarrekening, het controleteam nog aanvullende controle-informatie heeft verkregen en de controledocumentatie is versterkt. Dit heeft onder meer betrekking op het aspect waardering van posten en de volledigheid van omzet. Deze verbeteringen zijn doorgevoerd voor afgifte van de verklaring.

Analyse van de planningsfase in de OKB-rapporten jaarrekeningen boekjaar 2013 geeft het beeld dat bepaalde opdrachtaspecten verscherpte aandacht vereisen van de controleteams. Zoals afwegingen in de risicoanalyse waaronder frauderisico's, vaststelling van de consolidatiekring, benoeming van keycontrols en uitvoering van de initiële cijferbeoordeling.

De belangrijkste bevindingen uit de OKB-rapportages zijn gecommuniceerd met beleidsbepalers, externe accountants en hun teams en de OKB-accountants, onder meer via periodieke nieuwsbrieven en periodiek (controlepraktijk)overleg.

Bij de uitvoering van volgende OKB's dan wel in de uitvoering van de OKB op de volgende opdrachtfase wordt beoordeeld of deze aanwijzingen zijn opgevolgd. Indien gewenst geeft het bureau vaktechniek nadere guidance over een specifiek onderwerp in de vorm van een praktijkhandreiking, bijvoorbeeld initiële cijferbeoordeling.

13. Interne dossierinspecties

Het toezicht op de uitvoering van vrijwillige en wettelijke controleopdrachten door externe accountants vindt plaats door een jaarlijkse interne toetsing van ten minste één dossier per externe accountant. De uitkomsten hiervan worden besproken met de verantwoordelijke accountant, mocht de review aanleiding geven voor twijfel over de vaktechnische kwaliteiten van de accountant wordt hij/zij verzocht een verbeterplan op te stellen. Mocht het niet verbeteren dan heeft dit consequenties voor zijn/haar tekeningsbevoegdheid.

De kwaliteitstoetsing wordt uitgevoerd onder supervisie en verantwoordelijkheid van de compliance officer. Deze wordt hierbij ondersteund door de reviewcommissie. Algemene bevindingen vanuit de review kunnen voor de discipline directeur controlepraktijk aanleiding geven bepaalde elementen in de interne procedures bij te stellen. De interne dossierinspecties vinden plaats na afgifte van de verklaring.

De interne toetsingen 2012 zijn uitgevoerd op basis van de digitale tool voor kwaliteitstoetsingen van de SRA. Voor de dossierinspecties 2013 wordt, na advies van een externe deskundige partij, een nieuwe vragentool toegepast. Met deze tool moet de inspectie meer focus en diepgang verkrijgen ten

aanzien van de kritische aspecten van de opdracht. Daarnaast kan een meer uniforme aanpak, uitvoering en rapportage van de interne review worden bereikt.

De dossiertoetsingen op controleopdrachten 2011 zijn afwachting van de voorlopige rapportage van het AFM-onderzoek opgeschort, daardoor pas eind 2012 gestart en in 2013 afgerond. Hierbij is van elke ondertekende externe accountant één wettelijke controleopdracht jaarrekeningdossier boekjaar 2011 in de inspectie betrokken. Hierbij is zo veel mogelijk de normering van de AFM toegepast. Bij dit proces heeft een externe deskundige partij ons ondersteund en een groot deel van de interne dossierinspecties uitgevoerd. De uitkomst geeft een veel hoger percentage onvoldoende dossiers (75%) dan bij voorgaande dossierinspecties. Deze ontwikkeling was vooraf redelijkerwijs te verwachten omdat de meeste dossiers jaarrekeningcontrole boekjaar 2011 al waren afgerond, nog voordat de AFM haar voorlopige uitkomsten rapporteerde. De AFM heeft de kwaliteitslat duidelijk hoger gelegd. Ook hierdoor is de aanpak van de interne dossierinspecties boekjaar 2011 - naar aanleiding van de AFM-bevindingen - gewijzigd en is de normering verzwaaard.

De uitkomst is voor de accountantsorganisatie een bevestiging van de in brede zin tekortschietende kwaliteit in de uitvoering van controleopdrachten. Dit past in het beeld van de wake-up call door de AFM. Dit heeft geleid tot de invoering in 2013 van een aangescherpt kwaliteitsstelsel (zie het onderdeel AFM). Het treffen van sanctiemaatregelen vanwege een onvoldoende bij de dossierinspectie 2012 tegen individuele externe accountants is hierbij niet aan de orde. De uitvoering van de interne toetsingen 2013 is verplaatst naar begin 2014. Deze zijn nog niet afgerond.

Als op basis van de definitieve uitkomst van een interne inspectie blijkt dat het dossier onvoldoende is, dan wordt deze schending van onze kwaliteitsvoorschriften door de compliance officer bij het bestuur gemeld. Ook geeft hij advies over een eventuele sanctie. Er vindt redressering van de kwaliteitsgebreken plaats en het dossier wordt alsnog in overeenstemming gebracht met de geldende wet- en regelgeving.

14. Escalatieprocedure

Als een externe accountant en een kwaliteitsreviewer geen overeenstemming kunnen bereiken over de uitkomst van een OKB of een dossierinspectie, dan leggen zij volgens voorschrift dit voor aan de compliance officer. Deze treedt in overleg met de beleidsbepalers. Daarna besluiten de beleidsbepalers per situatie of het discussiepunt aan KCA-CP of een externe deskundige wordt voorgelegd met het verzoek een bindende uitspraak te doen. Deze procedure geldt ook als binnen het controleteam geen overeenstemming bereikt wordt over een aspect in de uitvoering van de jaarrekeningcontrole. Zo nodig neemt de discipline directeur een bindend besluit.

In 2013 is de escalatieprocedure toegepast op vier controleopdrachten. Een lopende casus uit 2012 en drie in 2013. De nieuwe kwesties komen voort uit opdrachtgerichte kwaliteitsonderzoeken, waarbij de externe accountant en OKB-accountant geen overeenstemming bereikten over de uitkomst van het kwaliteitsonderzoek. In 2013 zijn drie procedures afgerond. Hierbij is conform voorschrift een bindende uitspraak gedaan over het dispuut. De OKB-accountant heeft volgens de procedure vastgesteld dat deze bindende aanwijzingen door de externe accountant bij de uitvoering van de opdracht zijn opgevolgd. Pas daarna is door compliance toestemming tot afgifte van de controleverklaring verstrekt. Bij een opdracht is de escalatieprocedure nog niet afgerond.

15. Schendingen

De compliance officer houdt een registratie bij van overtredingen van interne en externe wet- en regelgeving. Hij adviseert het bestuur periodiek over die schendingen en adviseert over te nemen maatregelen, zoals aanpassing van de interne procedures, norm overdragende gesprekken of andere maatregelen tegen de betrokken medewerkers. Jaarlijks stelt de compliance officer een geanoniseerd overzicht op van de schendingen op hoofdlijnen. Tijdens de masterclasses presenteert hij deze schendingen in geanoniseerde en samengevatte vorm aan de medewerkers.

In 2013 zijn veertien schendingen inzake wettelijke controleopdrachten in het schendingenregister vastgelegd. Elf schendingen betreffen te late dossiersluitingen. De drie andere vinden hun grondslag in zwaarwegende bevindingen bij opdrachtgerichte kwaliteitsonderzoeken. De eindverantwoordelijke accountants bij laatstgenoemde schendingen zijn overigens niet meer werkzaam bij acconavm, dan wel in 2013 uitgeschreven in het AFM-register als externe accountant.

16. Incidenten op het gebied van integriteit

Iedere medewerker van de netwerkorganisatie acconavm onthoudt zich van enige betrokkenheid bij strafbare feiten en wetsovertredingen die het vertrouwen in onze organisatie en in het accountantsberoep als zodanig kunnen schaden. Indien een medewerker betrokken raakt bij een dergelijk incident, is het zijn eigen verantwoordelijkheid dit direct te melden bij het bestuur en de compliance officer. De compliance officer kan ook via andere bronnen, zoals de klokkenluidersregeling kennis nemen van een signaal dat een medewerker mogelijk betrokken is bij een incident. Na een melding of het kennismaken van een signaal doet de compliance officer onderzoek en ziet erop toe dat alle relevante zaken worden gedocumenteerd en dat alle besluiten inclusief de maatregelen van het bestuur worden gecommuniceerd. Tevens ziet hij erop toe dat indien vereist incidenten tijdig worden gemeld bij de AFM.

Vorig jaar is geen sprake geweest van betrokkenheid van een medewerker bij een integriteitsincident.

17. Meldingen bij de AFM

In 2013 heeft de accountantsorganisatie drie incidentmeldingen bij de AFM gedaan. Een melding betreft een kwestie waarbij in de voorfase overleg is gevoerd met de toezichthouder. Eind 2013 is deze zaak door nieuwe ontwikkelingen in vermeende directiefraude bij een controleplichtige groep geëscaleerd naar de status van incident. De twee andere meldingen hebben betrekking op een tuchtklacht respectievelijk een ingediende klacht bij de klachtencommissie NBA. Beide klachten betreffen geen assurance-opdrachten. Kort na het indienen van de klacht bij de klachtencommissie NBA is deze weer ingetrokken door de klager.

Vorig jaar zijn drie wettelijke jaarrekeningcontroles tussentijds beëindigd en gemeld bij de toezichthouder. Twee opdrachten zijn op verzoek van de opdrachtgever beëindigd, een door acconavm controlepraktijk b.v. in verband met het, ondanks herhaaldelijk verzoek, niet ontvangen van de vereiste gegevens.

18. Tuchtrectgedingen en claims

In 2013 zijn geen tuchtrectgedingen of claims ingediend die verband houden met de uitvoering van wettelijke controleopdrachten.

19. Klachtbehandeling

De acconavm netwerkorganisatie biedt op haar website de mogelijkheid klachten te melden. Het beheer van die meldingen vindt plaats door de klachtencommissie, zij bewaakt de tijdige opvolging en oplossing van de klachten. De aard ervan wordt geanalyseerd en bevindingen worden zo nodig in de maandelijkse rapportage aan de RvB opgenomen.

Vorig jaar zijn geen klachten ingediend over wettelijke controle-opdrachten.

20. Klokkenuidersregeling

acconavm heeft een klokkenuidersregeling die het mogelijk maakt dat iedereen – al dan niet werkend bij of voor acconavm - een mogelijke misstand kan melden. De regeling staat gepubliceerd op de website. Afgelopen jaar is geen klokkenuidersmelding ontvangen.

21. Extern Toezicht

acconavm controlepraktijk b.v. valt onder het reguliere toezicht vanuit de AFM voor de uitvoering van haar wettelijke controleopdrachten. Voor de uitvoering van haar overige assurance-opdrachten was tot 1 september 2013 de SRA de toezichthouder en na deze datum de NBA.

AFM

In juni 2012 heeft de AFM in het kader van haar doorlopend toezicht, zowel het stelsel van kwaliteitsbeheersing als een viertal dossiers inzake uitgevoerde wettelijke controles met betrekking tot het boekjaar 2010 onderzocht. In maart 2013 heeft zij haar definitieve schriftelijke rapportage uitgebracht.

In haar schriftelijke rapportage concludeert de AFM dat acconavm onvoldoende invulling heeft gegeven aan haar zorgplicht. acconavm bleek niet in staat te waarborgen dat de controleverklaringen toereikend waren onderbouwd, waardoor zij tekortgeschoten is in haar zorgplicht zoals bedoeld in artikel 14 Wta. De AFM heeft bij de vier door haar onderzochte dossiers ernstige bevindingen geconstateerd. In samenhang hiermee heeft de AFM geconstateerd dat de maatregelen gericht op de beheersing van de kwaliteit in onvoldoende mate gefunctioneerd heeft, omdat de bevindingen niet geconstateerd zijn bij opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling en interne reviews. In het stelsel van kwaliteitsbeheersing heeft de AFM tekortkomingen geconstateerd bij:

- waarborging naleving OKB procedure, kwaliteit van de uitgevoerde OKB wordt niet door andere maatregelen getoetst in het stelsel van kwaliteitsbeheersing;
- borging kwaliteitsbeoordeling, het stelsel borgt in onvoldoende mate dat de kwaliteitsbeoordeling is voltooid voordat controleverklaring wordt afgegeven;
- naleven standaard controleaanpak, bij een deel van de dossiers blijkt dat de externe accountants de standaard aanpak onvoldoende hebben nageleefd;
- controle derivaten, het stelsel omvat onvoldoende procedures, beschrijvingen en standaarden voor de controle van afgeleide financiële instrumenten;
- evaluatie van het stelsel, in 2011 heeft geen evaluatie van het stelsel plaatsgevonden, weliswaar is de OKB procedure geëvalueerd, maar verwacht mag worden dat het gehele stelsel zou worden gezien;
- consultatieprocedure, in het stelsel zijn geen procedures en richtlijnen opgenomen die ten doel hebben de naleving van de consultatieprocedure te waarborgen.

Op basis van de bevindingen van de AFM hebben wij onderkend en erkend dat zowel de opzet van het stelsel als de uitvoering van de controle werkzaamheden verbetering behoefde. Om dit te bewerkstelligen is, zoals ook toegelicht in het vorige transparantieverslag, een plan van aanpak opgesteld met werking op de korte en de langere termijn:

- a) evaluatie stelsel van kwaliteitsbeheersing door een externe partij en doorvoeren van de vereiste aanpassingen op basis van de bevindingen van de AFM en externe partij;
- b) aanpassing van de elektronische controle tools;
- c) instrueren en verbeteren van communicatie van leden van het controleteam;
- d) gericht trainen van de teamleden over de verschillende fasen van het controleproces;
- e) uitvoeren van reviews gedurende de verschillende fasen van het controleproces;
- f) verbetering van de sturing, beheersing en verantwoording van de controleopdrachten;
- g) vergroten van de mate van betrokkenheid van de leden van het controleteam;
- h) versterken van de compliance-functie;
- i) breed onderzoek naar (de controle van) financiële instrumenten.

De uitvoering van het plan van aanpak is in 2012 direct gestart en in 2013 geëffectueerd. Nagenoeg alle elementen zijn inmiddels gerealiseerd. Het monitoren van de werking van deze maatregelen is een continu aandachtspunt. Wij hebben echter ook vastgesteld dat een deel van de maatregelen een houdingsverandering van de leden van ons controleteam nodig heeft. Zo'n structurele wijziging vergt tijd, energie en blijvende aandacht en kan en zal niet worden opgelost met een enkele training.

Op basis van de uitkomsten van het AFM-onderzoek zijn belangrijke initiatieven ontplooid om de kwaliteit van de uitvoering van de controleopdrachten te verbeteren. Het initiële plan van aanpak is in augustus 2012 opgesteld en is gebaseerd op de voorlopige bevindingen van de AFM. Dit initiële plan is naar aanleiding van de AFM-eindrapportage door de beleidsbepalers geëvalueerd en op onderdelen bijgesteld. Dit heeft geleid tot het Plan van Aanpak Controlepraktijk 2013 en is in april 2013 tijdens de Topgunsessie gepresenteerd aan alle externe accountants.

Een belangrijk onderdeel vormt de ingrijpende verbetering van het kwaliteitsstelsel. Deze bestaat uit vier pijlers: Tone at the top, stelsel van kwaliteitsbeheersing, kwaliteit van de externe accountants en kwaliteit van de uitvoering. De status van het plan is een vast onderdeel op agenda van het maandelijks overleg tussen KCA-CP, beleidsbepalers en compliance.

Belangrijke in 2013 doorgevoerde aanpassingen in het kwaliteitsstelsel zijn:

- Kwaliteit is toegevoegd aan de kernwaarden van acconavm.
- Alleen controle-dedicated medewerkers maken deel uit van het controleteam. Het controleren van verantwoordingen en de uitvoering van overige assurancewerkzaamheden is de hoofdactiviteit van elk teamlid. Hij/zij beschikt over de juiste houding en professioneel-kritische attitude. De beleidsbepalers hebben spiegelgesprekken met de individuele externe accountants gevoerd. Op basis van de uitkomsten hiervan is in de loop van 2013 het aantal externe accountants sterk terug gebracht.
- Kwaliteit, kennis en vaardigheden hebben een prominente rol in het opleidingsplan.
- Aanpassen disciplinehandboek Controlepraktijk en acconavm controlemethodologie.
- Aanscherpen van de OKB-procedures en interne reviews. Door het dynamiseren van de OKB is compliance in staat de bevindingen per fase van de opdracht te evalueren bij gebleken generieke bevindingen, en de beleidsbepalers tijdig te adviseren over te treffen maatregelen. De OKB-accountant is verantwoordelijk voor het vaststellen dat alle bevindingen zijn opgevolgd door de externe accountant en zijn team. Pas daarna meldt hij het voltooien van zijn kwaliteitsonderzoek aan de compliance officer. Deze gaat aansluitend na of de OKB-procedure

- is nageleefd alvorens schriftelijke toestemming tot afgifte van de verklaring aan de externe accountant te verstrekken. De kwaliteit van de uitgevoerde OKB's en interne reviews wordt periodiek bewaakt door compliance.
- Door onder meer wijzigingen in het digitale controledossier, invoeren van een tool voor objectieve bepaling van het risicoprofiel en aanwijzing van verplicht te overwegen standaardrisico's per opdracht is een meer gestructureerde en robuuste controleaanpak gewaarborgd.
- Uitbreiding van het aantal verplichte consultatie-onderwerpen bij KCA-CP. Het vaststellen van het naleven van de verplicht op te volgen aanwijzingen, die voortkomen uit consultatie, is als werkstap opgenomen in de nieuwe reviewvragenlijsten. Daarnaast verricht compliance periodiek een themaonderzoek gericht op het naleven van de consultatieprocedures.
- Een aantal wijzigingen in het kwaliteitsstelsel komt in dit verslag diepgaander aan de orde.

In haar eindrapport heeft de AFM aangegeven dat we ook maatregelen moesten treffen om de tekortkomingen in de vier onderzochte wettelijke controles over boekjaar 2010 te herstellen. Verder heeft de AFM een intern onderzoek naar het verwerken van financiële instrumenten in de jaarrekeningen van controlecliënten aanbevolen.

In september heeft de directeur controlepraktijk in een verslag de opvolging van de tekortkomingen in de vier onderzochte controledossiers met de AFM gecommuniceerd. Dit verslag geeft een samenvatting van de interne rapportages die de betreffende externe accountants hebben opgesteld naar aanleiding van de verrichte opvolgingswerkzaamheden inzake de door de AFM geconstateerde tekortkomingen in deze vier dossiers.

In september heeft KCA controlepraktijk haar eindrapport over de bevindingen uit het intern vervolgonderzoek "financiële instrumenten" afgerond. Op basis hiervan zijn zeventien dossiers aangewezen voor dit vervolgonderzoek. Hieruit blijkt dat bij veertien jaarrekeningen boekjaar 2010 / 2011 bij toepassing van kostprijshedge-accounting de negatieve dan wel positieve reële waarde van renteswaps niet toereikend is toegelicht in de jaarrekening. Dit is op basis van de regelgeving wel vereist. Deze bevindingen hebben tot herstelmaatregelen geleid, afhankelijk van de mate van zwaarwegend belang in de eerstvolgende door de entiteit op te maken jaarrekening, dan wel ten aanzien van de betrokken jaarrekening. De AFM is in kennis gesteld van het eindrapport.

Er vindt periodiek overleg plaats tussen de (mede)beleidsbepalers en de AFM. Tijdens deze besprekingen vormen ontwikkelingen in het toezicht, de implementatie van het plan van aanpak, de algemene ontwikkelingen en actuele issues in de controlepraktijk een vast thema.

SRA / NBA

Per 1 september 2013 heeft acconavm na een jarenlange samenwerking het SRA-lidmaatschap beëindigd. De aansluiting bij de SRA gaf aan acconavm een positieve impuls bij haar streven de kwaliteit van haar dienstverlening continu te verbeteren. Door de groei van acconavm ontstond de laatste tijd bij de RvB het beeld dat de behoeften van onze organisatie en de mogelijkheden van de SRA - om een partner met toegevoegde waarde te blijven - steeds verder uiteen liepen. De balans tussen opbrengsten en kosten was de afgelopen tijd uit evenwicht. Ook na overleg met de SRA bleef de RvB van mening dat aan deze onbalans een structureel karakter kleefde. Daarom heeft zij besloten het lidmaatschap te beëindigen. De RvB ziet dit als een logische stap in de verdere groei en professionele ontwikkeling van acconavm.

In 2012 heeft het SRA een vervolgreview uitgevoerd in het kader van het SRA-keurmerk. Het was gericht op de kwaliteitsbeheersing met betrekking tot vrijwillige controleopdrachten en samenstellingsopdrachten. Ten aanzien van de uitvoering van de vrijwillige controleopdrachten en de samenstellingsopdrachten heeft het SRA geconcludeerd dat voldoende gebleken is dat acconavm voldoet aan de eisen voor de beroepsuitoefening. Men heeft wel vastgesteld dat er sprake is van veel verbeterpunten. Deze zijn opgenomen in een verbeterplan dat medio 2012 is geïmplementeerd. Door het beëindigen van het lidmaatschap heeft de SRA de implementatie van dit plan niet meer kunnen opvolgen.

De Raad voor Toezicht van de NBA heeft inmiddels aangekondigd in 2014 een toetsing uit te voeren.

VI. Naleven van onafhankelijkheidsvoorschriften

Onafhankelijkheid en integriteit van alle medewerkers is van groot belang voor een goede uitvoering van de dienstverlening van de acconavm organisatie. Daarnaast is onafhankelijkheid in het kader van controleopdrachten een wezenlijke waarborg naar het maatschappelijke verkeer dat de bevindingen op een objectieve wijze tot stand gekomen zijn.

Daarom is voor de gehele organisatie een stelsel van maatregelen voor het vaststellen van de onafhankelijkheid voor iedere medewerker binnen de organisatie verbindend verklaard.

Deze maatregelen houden onder meer in dat jaarlijks een integrale uitvraag plaatsvindt, waarin iedere werknemer in dienst bij, dan wel verbonden is aan het acconavm adviseurs en accountants netwerk moet bevestigen dat hij of zij onafhankelijk is van de klanten van de netwerkorganisatie en integer is. De compliance officer beoordeelt deze verklaringen en rapporteert bijzonderheden aan het bestuur met daarbij zijn advies hoe te handelen in die situatie.

Voor iedere controleopdracht is in de procedures vastgelegd dat de verantwoordelijke accountant moet vaststellen dat de organisatie in voldoende mate onafhankelijk is ten opzichte van de opdrachtgever.

Ook zijn procedures ontwikkeld om een te grote mate van vertrouwdsheid of vertrouwen door externe accountants te voorkomen bij controleopdrachten. Bij een controleopdracht waarbij een mogelijke bedreiging van de onafhankelijkheid wordt onderkend, omdat de opdrachtrelatie al meer dan zeven jaar bestaat, wordt deze opdracht aangewezen voor OKB als aanvullende waarborg.

De onafhankelijkheid ten opzichte van de opdrachtgever is onderdeel van de interne kwaliteitstoetsingen. In 2013 is bij uitvoering van OKB's en een themagericht compliance-onderzoek inzake declaratierelaties vastgesteld dat in enkele gevallen de onderbouwing van de onafhankelijkheid op opdrachtniveau door de externe accountant versterkt diende te worden. Dit betrof situaties waarin de omvang van de overige dienstverlening hoger was dan de controlefee.

Door de invoering van de Verordening inzake Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten per 1 januari 2014 is een nieuwe dimensie aan de onafhankelijkheidsvoorschriften toegevoegd. Naast aanpassing van de interne voorschriften en informeren van de medewerkers van de controlepraktijk en het netwerk, vormt de monitoring op naleven van deze regelgeving een belangrijk aandachtspunt voor 2014.

Ten aanzien van het aspect intimidatie is een procedure verwoord waarin aangegeven staat hoe medewerkers moeten handelen als zij een te grote mate van dreiging of pressie ervaren bij of door een opdrachtgever. Afgelopen jaar zijn bij de compliance officer of het bestuur geen meldingen van intimidatie ontvangen.

VII. Onderhouden van vaktechnische kennis

Vaktechnische kennis is een cruciale factor voor een kwalitatief goede dienstverlening door het acconavm netwerk. De organisatie hecht grote waarde aan de continue ontwikkeling van kennis en vaardigheden van haar medewerkers.

Hiertoe worden intern in overleg tussen KCA en de acconavm Academy cursussen ontwikkeld (al dan niet in samenwerking met deskundige derden) voor medewerkers van alle niveaus binnen de organisatie om zo te waarborgen dat de kennis van de medewerkers verbetert.

Voor de externe accountants en overige afgestudeerde accountants RA en AA geldt de verplichte permanente educatie zoals voorgeschreven door de NBA. Vanuit het Kenniscentrum accountancy vindt controle plaats op goede naleving van de permanente educatie. Alle PE-plichtige medewerkers van de accountantsorganisatie hebben over 2012 voldaan aan de gestelde eisen. De evaluatie van de naleving van de PE-plicht 2013 is nog niet afgerond.

In 2013 zijn op alle controleclusters pre-audit, post-interim en post-finaldagen gehouden. Tijdens deze intensieve trainingen heeft de aanscherping van de kwaliteit van de controlewerkzaamheden in alle fasen van het controleproces centraal gestaan. Hierbij is met name het aspect planning benadrukt. In 2013 zijn voor de medewerkers van de controlepraktijk onder meer de volgende cursussen georganiseerd:

- masterclass juni: door externe deskundigen is een training gegeven over keycontrols, communicatie, live-dossierreview en rente-derivaten;
- masterclass december: door externe en interne deskundigen werden de fiscale actualiteiten en ontwikkelingen in de externe verslaggeving toegelicht;
- webinar automatisering in de controle;
- webinar nieuw kwaliteitsstelsel per 1 juni 2013;
- webinar inrichting van en presentatie in de jaarrekening.

Verspreid over de controleclusters heeft een geselecteerde groep controleleiders deelgenomen aan een meerdaagse leergang IT. Deze is in company verzorgd door een externe gerenommeerde partij. Verder staan voor alle medewerkers e-learning cursussen open.

In het opleidingsplan 2014 zijn onafhankelijkheid, externe verslaggeving, controlestandaarden en opdrachtmanagement belangrijke speerpunten.

Daarnaast ondersteunt het kwaliteitscentrum accountancy de medewerkers. Het centrum fungeert als vaktechnische sparringpartner en verzorgt formele consultaties.

VIII. Kwantitatieve gegevens

Wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang

In 2013 heeft acconavm controlepraktijk b.v. geen controleopdracht bij een organisatie van openbaar belang uitgevoerd.

Omzet accountantsorganisatie 2013

Op basis van de jaarcijfers 2013 heeft het acconavm adviseurs en accountants netwerk een omzet van in totaal 99.814.000 (2012: 113.967.000) euro gerealiseerd.

In deze omzet is begrepen een bedrag ad 3.275.000 (2012: 3.566.000) euro terzake van wettelijke controleopdrachten.

IX. Grondslag voor beloning externe accountants

Alle externe accountants zijn in dienst van de acconavm netwerkorganisatie, of ze zijn verbonden door een managementovereenkomst. De beloning vindt plaats aan de hand van vooraf gedefinieerde salarisschalen, die gekoppeld zijn aan het functiegebouw. Naast de reguliere arbeidsbeloning is er een stelsel van algemene winstdeling.

De jaarlijkse beoordeling verloopt volgens het Performance Management-proces. Vanuit dit kader wordt per medewerker op basis van vier aspecten een persoonlijk jaarplan opgesteld. Hierbij zijn naast financiële doelstellingen en ambities, kwaliteit, competenties en vakinhoudelijke aspecten belangrijke aandachtsgebieden. Na een half jaar evalueren de Performance Manager en de medewerker het functioneren en worden zo nodig acties ter bijsturing afgesproken zoals coaching, opleiding en training on the job. Op basis van de eindbeoordeling worden volgens een vaste beoordelingsmatrix de salarisconsequenties bepaald. Cross sellings en overige dienstverlening aan wettelijke controlecliënten vormen geen individueel specifiek beloningsonderdeel voor externe accountants. Wel participeren zij in de algemene winstdelingsregeling.

Met de invoering van het gewijzigde kwaliteitsstelsel per 1 juni 2013 heeft compliance voor iedere externe accountant een kwaliteitskaart aangelegd. Op dit document worden van gedefinieerde aspecten van kwaliteit de positieve en negatieve signalen op gestructureerde wijze vastgelegd. Deze kaart is eind 2013 gebruikt als input voor het jaarevaluatie PM-gesprek van de externe accountant. Het zwaarwegende belang van kwaliteit in de meting van de performance van onze externe accountants is hierdoor beter gewaarborgd.

X. Verklaring beleidsbepalers

De maatregelen en procedures die wij hanteren in het kader van ons kwaliteitsbeleid zijn erop gericht om de kwaliteit van de door ons verrichte werkzaamheden zoveel als mogelijk is te borgen. Daarmee waarborgen wij dat de wettelijke controles worden uitgevoerd in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Op basis van hetgeen hiervoor beschreven is en mede op basis van de rapportage van de compliance officer verklaren wij het volgende:

- het stelsel van kwaliteitsbeheersing heeft doeltreffend gefunctioneerd;
- het interne toezicht op de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften is uitgevoerd;
- de vereiste kennis van onze medewerkers, inclusief het bijhouden van ontwikkelingen op het vakgebied, wordt op een gestructureerde en doeltreffende wijze onderhouden.

Arnhem, 31 maart 2014

drs. P.B.J. Feijtel RA

Voorzitter Raad van Bestuur